

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

37. Decisio Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Cerro. Toletana
Canonicatus Pœnitentiariæ. Mercurii 28. Iunii 1645.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

tantum censetur ad maiorem declarationem, exprimentum casum magis dubitabilem, iuxta *ibid.* Bart. in l. *quasi* §. *fin. de fund. instrum.* Craueta *consil.* 227. *numer. 7. post med.* Afflict. *decis.* 106. *num. 2.* Rota *diuers.* *decis.* 306. *num. 17. & 18. part. 1. & late dictum fuit in Alben. hereditatis 23. Iunij 1642. & 2. Martij 1643. coram me.* ubi responsum fuit contraria procedere quando species fuit expressa cum dictionibus taxatiuis.

3. Comprobat hoc obseruantia subsecuta, quia Viarius vigens dictorum mandatorum nedum ad impediendam reformationem Breuis, & subrogationem gratiosam, sed ulterius cotuliti, quæ acriter acta fuit cum Ferrer. assistentia præfuit, variisque gessit actus, qui non percutiunt solam reformationem, aut gratiosam subrogationem, sed ulterius totam causam respiciunt, fecit enim commissionem communem, expediuit citationem cum inhibitione, obtinuit litteras Compulsorias, citare fecit alteram partem pro correctione processus, & ad dicendum contra iura, insuper citatus ad dicendum contra commissionem & iura, protestatus fuit in termino citationis. Et in termino pariter citationis ad sententiam appellauit, obtinuit supersessoriam ab Eminentiss. D. Cardinale Signaturæ Præfeto, curauit mihi committi causam appellationis, eaque commissa citare fecit Ferrerium ad dicendum contra commissionem, & iuxta illius formam mandati procedi, & inhiberi, qui actus proculsubio respiciunt totam causam, & processum, obseruantia autem subsecuta bene declarat mandatum præcedens, vt bene ponderauit Rota, *Dieta dec. 8. num. 2. part. 2. diuers. cum aliis vulgatis.*

4. Nec reuelat, quod Viarius non sit doctor, nec Procurator in hoc Tribunali approbatus, minusque & causarum sollicitator; vnde inverisimile est, quod à Capitulo fuit generaliter ad hanc litem grauissimam constitutus Procurator: omisso enim, quod idem Viarius pluribus abhinc annis, Variis Hispaniarum negotiis in eumbit, quod est Doctoribus & toti Curia notissimum, ex quo solo cessat omnis inuerisimilitudo, & probata remanet sufficiens idoneitas persone. Placuit responso, quod qualitas Doctoratus requiritur in iis qui sunt Procuratores ad informandum, non autem ad conficiendum processum. Et notum est mandata procurare fieri in personis particularibus, quæ tamen dirigitur ab aliis Procuratoribus primariis. Imò experientia docet primarios Curia Procuratores, nullam ferè in eorum personis habere procuram, sed omnes confici in personis Agentium sollicitatorum, & aliorum, qui ab eis postea normam & directionem accipiunt: informationes autem, vt plurimum, non fiunt à Procuratoribus, qui habent mandatum, vt dixit Rot, in *recent. dec.* 104. *n. 45. part. 6.*

5. Quoad prætensam reuocationem n. datotum DD, transeunt cum responsonibus datis in alia decisione. Aut enim loquimur de reuocatione expressa facta à Palquera, & hæc ex defectu potestatis non suffragatur, cum ipse haberet tantummodò facultatem reuocandi Procuratores à se substitutos: aut loquimur de reuocatione tacita, & præsumpta ex constitutione alterius Procuratoris, ad *text. in l. si quis Procurator: §. Iulianus, ff. de Procur.* & hæc præsumptio cessat in casu nostro ex clausula in constitutione noui Procuratoris apposita, *ita quod non sit melior conditio occupantis, & peior subsequentis, sed quod unus inceptoris, possit alius ad finem perducere.* Hæc enim inducit contrariam præsumptionem, quod primus reuocatus non fuerit argumeto *text. in l. pluribus 32. ff. de Procur. in cap. si duo, eodem tit. in 6.* qui textus, licet loquantur, quando in eodem mandato plures constituuntur Procuratores in solidum, quo casu videtur intrare de plano, quod ex huiusmodi clausula præoccupatio vnus non inducat reuocationem alterius, nec illius prosecutionem impo-

diat. Adhuc tamen applicari possent huic casui, quo Viarius per prius in alio separato mandato fuerat Procurator constitutus. Cum enim in postremo mandato nullus alius fuerit constitutus Comprocurator, clausula huiusmodi remaneret superflua, nisi intelligeretur de præoccupatione facta à Viario, licet non in eodem, sed in diuerso mandato multò prius facultatem accepisset. Vis enim textus non stat in vnitate mandati, sed in præsumpta voluntate constituentis, qui dum noluit dire alterius prosecutionem, nec impedire alterius prosecutionem, per necessarium antecedens noluit reuocare primum, & icum alias ex reuocato non esset locus præoccupanti, ad tradita per Gratian. *discep. sbr. cap. 201. numer. 56. cum seqq.* Ponderando semper quod reuocatio primi Procuratoris elicit ex secunda constitutione non est expressa, nec certitudinalis, sed tacita, & præsumpta, quæ propterea cessare debet ex contrariis, & efficacioribus præsumptionibus, quæ non solum ex d. clausula desumuntur, sed fortius etiam ex litteris missis conscriptis ad eundem de ordine Capituli, & ex actibus supra recensitis ab eodem Viario gestis etiam post constitutionem secundi Procuratoris. Animus enim non reuocandi etiam ex actibus subsecutis dignoscitur, vt notat Soc. *conf. 17. num. 12. lib. 3.* & præsumptio reuocationis cessat, quando adfunt contrarie præsumptiones, bene Patif. *conf. 88. sub num. 23. vers. Similiter Procuratorium secundum,* ubi optime ad nostrum propositum ponderat, quod constitutio secundi Procuratoris non inducit primi reuocationem, quando secundus fuit constitutus, vt lites etiam prosecutioni assisteret. Hinc enim magis arguitur, quod voluerit secundum præbere assistentiam primo, quam primum reuocare. Menochius de *presumpt. lib. 2. presumpt. 36. sub num. 6. vers. quæ quidem præsumptio;* ubi quod præsumptio reuocationis contrariis præsumptionibus diluitur cum aliis adductis in prima decisione, *vers. & eo magis.*

6. His positis, conueniens est vt eidem debeat salarium pro quantitate supradicta à die constitutionis usque ad diem reuocationis, vt dixit Rota *coram bon. memor. Coccino, dec. 56. sub n. 1. vers. quantum actinet ad salarium.*

7. Nec obstat Reformatio *sanct. mem. Pauli V. tit. de Aduocatis & Procuratoribus, §. 3.* ubi quod Procuratores & sollicitatores quarumcumque causarum non possunt à suis clientibus petere salarium nisi conuenienter. Quia dicta Reformatio prohibet petitionem salarii non conuenienti actione ex locato, & conducto, sed non prohibet implorare officium Iudicis nobile pro mercedis constitutione, vt respondendo huic obiecto dixit Rota in *Romane Salarij 23. Ianuarij 1626. coram bon. mem. Remheldo.*

8. Sed ulterius aduertebant Domini non deficere requisita Reformationis; solitum enim Capituli Conuocandi Procuratores & agentem notorium est in Curia, & ab altera parte negari non potest, cum pinguem mercedem ab eo recipiat; solitum autem Procuratorum, & agentium locandi operas suas in Vrbe pluries probauit Rota *coram Card. Seraph. dec. 1322. n. 1. coram Card. Cualter. dec. 400. n. 2. & coram bon. mem. Coccino. dec. 256. n. 2.* ubi quod regula illa, quod salarium non contentum non debetur, fallit in Vrbe, ubi quilibet est solitus locare operas suas, & de stylo constituti in Vrbe Salario testatur Rota in *recent. decis. 138. numer. 2. part. 1.*

9. Imò in hoc casu cõstat de speciali provisione ex litteris ad eundem Viarium conscriptis, & signanter ex illa sub die 13. Nouembris 1639. ubi. Et quæsi signorilla sodisfaranno, & restar anno obligati nell'occasione a V. S. & i. conto si paghera subito; & ex alia sub die 29. Aprilis eiusdem anni, ubi. Procurero sua reconoscina con maldia liberalina. Et ex alia 11. Nouemb. 1636. ubi. Faciendo V. S.

7. S. con ogni pronitez a che quella si spiederà, & il trauallo, & sollicitudine di V. S. si spedisca. Huiusmodi enim verba sufficiunt, vt dicatur satisfactum Reformationi, vt in his terminis dixit Rot. in Rom. Salarij 18. Febr. 1622. coram bo. me. Pironano, & in Supplicata Romana Salarij coram R. Card. Lancell. relata in decisionibus supra citatis. Hanc autē quantitatem taxarunt Domini ad supradictam summam scilicet centum quinquaginta ad minus quolibet anno attentis non solum labore & industria Viarij, sed etiam qualitate constitutis, quod est Capitulum insignis & distissimū longē maiorem quantitatem constituere solitum, prout eadem Pasquera pro absentia in hac causa nedum singulis annis, sed singulis mensibus soluitur quantitas scilicet centum quinquaginta, vt deponunt testes examinati: unde non videtur vt reclamare debeat a simili præstatione siue illam præstari velit proportionabiliter quolibet mense pro mercede, & salario, siue vnica vice quolibet anno in recognitionem, & præmium laboris ab eo præstiti.

10. Quæ dicebantur de cessione litis facta per Viariū in Curia Eminent. D. Card. Vic. Domini non habuerūt in consideratione, quia continent solum cessionē litis, non autē renunciationē salarij, vt patet ex lectura Monitorij in fine, vbi Viarius reuerauit sibi ius petendi salariū. Unde si quid dixit vrbanner procedendo cū Capitulo, eiusdemq; arbitrio se remittendo, non debet sibi præiudicare, cum verba humanitatis & curialia non obligent, cum venissent, de rescript. Rot. coram R. Card. Seraph. dec. 1322. n. 2. vbi in his terminis, videlicet quod huiusmodi verba sapient potius vrbanner quādam, & modū curialem tractandi, quod virtus Nobilibus, quā quod indicat pollicitationē aliquā seruitij gratuita. Et magis in terminis Rot. in rec. dec. 238. n. 1. p. 1. Præsertim cum agatur cum Capitulo, quod liberaliter solet vnicuique, pro se laborati suam mercedem retribuere. Et ita vtraque parte, &c.

DECISIO XXXVIII.

Sacra Rotæ Romanæ. coram R. P. D. Arguelli.

In causâ Boucē. Abbatia.

Luna 3. Iunii 1645.

§. 1. Abbatia S. Mariæ de Tridentino, vacās de anno 1604. per obitū Horatij Olgiatij, fuit a sanct. mem. Clemente VIII. commēdata Ioann. Angelo Spagnolo, ad cuius fauorem emanauit etiā decretū Executoris Apostolici pro immisione. Sed Capitulum Cathedralis Boucē, præterdens se laicum prætextu anterioris possessionis, vigore cuiusdā vniōnis auctoritate Apostolica de eadem Abbatia ad sui fauorem facta, appellauit, litem introduxit coram Sanctiss. D. N. tunc temporis S. Rotæ Auditore, & mādatur de manutendo obtinuit, ipso tamen Capitulo tantum informantē. Nuper per obitum eiusdem Ioann. Angeli eadem Abbatia iterum vacans, fuit ab eodem Sanctiss. commēdata D. Ludouico Centoflorenio, cum amplissima subrogatione gratiosa, in omni iure, & ad omne ius, quod dicto Ioanni Angelo competeat, & si non obtinisset, competere, & competere posse etiam quoad prosecutionem litis & causæ, in eisdem statu & terminis in quibus reperitur. vt latius in literis Apost. mihi vt Executori directis: Quapropter citato corā me, eiusdem litis Iudice subrogato, Capituli Procuratore, dubitauit, an eidem Ludou. sit danda immissio: & dandā esse vnanimis Domini responderūt.

2. Ratio resolutionis fuit, quia prædicta litera Apostolica visæ fuerunt omnimodē iustificatæ, & idēq; iure merito exequendæ, & exi. in c. si Capitulo, ibique gloss. in verb. exequatur, de præb. d. in 6. in c. super literis de rescript. Cassad. dec. 10. n. 8. eod. tit. Rot. dec. 506. n. 1. p. 1. dec. 628. eod. n. p. 4. & dec. 258. eod. n. p. 7. rec. & in Tullen. Priorat. 28. Iunii proxime præteriti corā me: & in illarum executionem pronisus Apostolicus est immittendus in possessionem, & quidē iudicio possessorio, ad instar l. fin. c. de edict. D. And. rollenā. vt docet Bald. in l. 2. n. 59. D. de seruit. & aq. arg. l. fin. c. Quor. bon. & Abb. in c. Constitutis. l. 2. n. 1. de appell. cū alijs, per Menoch. de adipisc. remed. 6. n. 34. & per Rot. dec. 335. n. 15. corā Greg. XV. 3. Si quidem vacatio per obitum Ioann. Angeli extra Romanā Curiam, probatur ex testib. datis in summ. 3. deponētibus de publica voce & fama, quod suffi. ere dicit Bart. in l. 2. §. si dubietur. n. 2. vers. 2. habes. C. quæ admodū testam. aper. Fel. in c. f. regner. §. §. fin. n. 24. vers. vlt. dūm tangit, vt l. non cōt. Mohed. dec. 1. n. 1. de probat. Put. dec. 508. lib. 2. in corv. Rot. in Salmatin. Capella del Foto 20 Nouemb. 1598. coram cl. mem. Card. & Aphilio.

4. Litis inter dictum Ioann. Angelum, & Capitulum Bonon. iustificatur ex cōmissione, de cōmissione, alioq; factis in causa factis, quibus optime probari litem etiā super titulo beneficij extitisse ad effectū subrogationis gratiosæ, est doctrina Innoc. in c. cum M. Ferraric. sub n. 9. vers. sicut autē, de cōst. Rot. dec. 6. 7. n. 8. & 9. p. 5. & dec. 187. n. 2. p. 6. rec. & fuit dictū in Messan. Archiep. 29. Aprilis 1641. & 5. Maij 1642. coram R. P. D. meo Cerro, & in eadem causâ 19. Ian. 1643. coram Reuerend. D. meo Dec.

5. Valor expressus per non excessum ducatorum auri de Camera centum quinquaginta, probatur ex testibus datis in summ. n. 7. qui licet deponentes de publica voce & fama, probat sufficienter, vt per Caputaq. dec. 277. n. 8. p. 1. Coccin. dec. 87. n. 5. & dec. 428. n. 4. vbi quod Rota contentatur semi-plena probatione. Necnon ex confessione Capituli, quod in commissione asserit, hoc beneficium non excedere decatos centum; inde enim clarior redditur iustificatio gratiæ Ludouici, quia si non excedit centum, eō minus excedet centū & quinquaginta, vt in terminis respondit Rot. coram Coccin. dec. 145. n. 1. vers. nec facti, & dec. 931. corā Burat. quas sequuta est etiam in d. Tullen. Priorat. 26. Febr. 1644. §. nec releuatur, coram Reuer. D. meo Carillo, sufficit enim quod non excessus verificetur in minimo, vt aduertit Loten. de re benef. lib. 1. c. 38. n. 53. Mantie. dec. 138. n. 2. Rot. in præalleg. Tullen. Priorat. eod. §. nec releuatur, in fin.

6. Clericatus etiam Ludouici remanet probatus ex testibus in summ. n. 6. iudem de publica voce & fama deponentibus, quos sufficere inquit Rota decis. 14. de probat. antiq. coram Greg. XV. dec. 20. n. 1. & dec. 35. n. 3. coram Reuer. D. Vrgell. dec. 406. n. 2. & alijs sepē.

7. Qualitates quoque & valor obtentorū iustificatur ex præfatis testibus, qui superabundat, cum quoad hoc fat esset qualis probatio. Argid. dec. 974. & dec. 682. Rot. in Nucerna beneficiarum 20 Octobr. 1592. corā recent. mem. Card. & amb. impress. post Garz. de benef. p. 5. c. 5. n. 64. vbi in §. Valor obtentis, restatur, quod Rot. contentari solet etiā minori, quā semi-plena probat. vt de vnicō teste, de fama cū admiculo, & quod ita fuit pluries decisum.

8. Gratia quoque Ioan. Angeli, cui Ludouicus fuit subrogatus, & omnia in ea narrata benē probantur ex processu contra Capitulum fulminato per executores Apostolicos, pro quo præsumitur, ab ea, ff. de probat. Surd. dec. 108. n. 9. Rot. dec. 293. n. 6. p. 1. rec. iuncta confessione Capituli in commissione exposita, quæ superat omne genus probationum, l. cum precum. C. de liber. caus. Et in puncto de confessione partis emanata in commissione est dec. 555. n. 9. coram Greg. XV. Caputaq. dec. 190. p. 1. Cauat. dec. 33. n. 1. Coccin. dec. 145. eodem n. cum alijs in d. Tullen. Priorat. 26. Febr. 1644. §. Primum enim, coram Reuerendiss. D. meo Garillo.

9. Nec visa fuerunt obstare vniō aut possessio Capituli. Nam cum vniō emanauerit tempore sanct. mem. Greg. XIII. nempe anno 1574. Possessio verō, sine qua non dicitur vniō effectum sortita, Garz. de benef. p. 12. c. 2. n. 281. non fuerit capta nisi anno 1605. & sic post triginta annos vniō peritus emanauit, ex quo fuit reuocata & irritata per regulas Cancellariæ reuocatorias vniōnem effectum non sortitarum, emanatas à quinque Summis Pontificibus eiusdem Gregorij XIII. successoribus vsque ad annum 1605. nempe Sixto V. Urbano VII. Gregor. XIV. Innocentia IV. & Cleme